

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 381/06-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. marca 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť E. G., Ž., zastúpenej advokátkou JUDr. M. P., Ž., ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. G. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97 konať bez zbytočných prietáhov.

3. E. G. priznáva finančné zadostučinenie v sume 140 000 Sk (slovom stoštyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť E. G. trovy právneho zastúpenia v sume 6 825,40 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún a štyridsať halierov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. M. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2006 doručená sťažnosť E. G., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. P., Ž., ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 12 C 1319/97.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 25. novembra 1997 okresnému súdu návrh na začatie konania vo veci *„náhrady škody... vo výške 440 672,- Sk“* s príslušenstvom. Súdne konanie, ktoré sa vedie pod sp. zn. 12 C 1319/97, nebolo dosiaľ rozhodnuté ani na súde prvého stupňa.

Sťažovateľka sa ochrany základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny v súvislosti s označeným konaním domáhala tak, že podala 2. októbra 2006 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Fotokópiu uvedeného podania predložila ústavnému súdu v prílohe sťažnosti.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo E. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97 porušené bolo.

Okresnému súdu v Žiline prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97 konať bez zbytočných prietáhov.

E. G. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000,- Sk (slovom dvestotísíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Žiline je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľky advokátke JUDr. M. P., Ž., vo výške 6.825,40 Sk... “

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 381/06-11 z 20. decembra 2006 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľky a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od ústneho pojednávania nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu spolu s chronológiou úkonov a stanoviskom zákonného sudcu (ktoré má byť podľa predsedu okresného súdu považované zároveň aj za stanovisko okresného súdu) bolo ústavnému súdu doručené 29. januára 2007. Zákonný sudca JUDr. P. H. vo vyjadrení z 18. januára 2007 uviedol, že posudzovaná vec mu bola

spolu s 220 inými spismi pridelená 16. októbra 2006. Okresný súd konal vo veci do konca roku 1999, pričom „... rozvrat súdnej organizácie od roku 1997 sa prejavil aj v tomto konaní, súd bol prakticky položený na kolená“. Zároveň uvádza, že sťažovateľka sa podieľa na zbytočných priet'ahoch tým, že svoj návrh spolu s ďalšou navrhovateľkou dostatočne neodôvodnila a nepreukázala napriek zastúpeniu advokátom v tomto konaní. Okresný súd rozhodol v auguste 2006 o zamietnutí návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia a po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia nariadil termín pojednávania na 12. január 2007, na ktorom by „... rozhodol, keby obidve strany sporu na to boli pripravené - prednesmi a predloženými dôkazmi. ... Vec bude prejednaná a rozhodnutá v marci 2007...“.

Sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a prijal na ďalšie konanie I. senát ústavného súdu. Na základe Rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2007 bola vec pridelená sudcovi Ladislavovi Oroszovi ako sudcovi spravodajcovi, ktorý je členom IV. senátu. Vzhľadom na to, vo veci samej o sťažnosti sťažovateľa rozhodoval IV. senát v zložení, ako je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných

priet'ahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníkov konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na náhradu škody s príslušenstvom, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania nesignalizuje ani to, že by predmetná vec bola zložitá z faktického hľadiska.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným priet'ahom v konaní, naopak, viacerými žiadosťami o nariadenie pojednávania a sťažnosťou na priet'ahy v konaní dala najavo nespokojnosť s rýchlosťou priebehu konania a domáhala sa účinnej ochrany svojich práv.

Tretím hodnotiacim kritériom, prostredníctvom ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, bol postup samotného okresného súdu. Pri

skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu okresného súdu v tejto veci nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Sťažovateľka podala 25. novembra 1997 okresnému súdu návrh na priznanie náhrady škody s príslušenstvom vyplývajúcej zo zmluvy o prenájme nehnuteľnosti proti žalovaným odporkyňiam, ktorému bola pridelená sp. zn. 12 C 1319/97. Súdny poplatok za podanie návrhu bol uhradený 15. decembra 1997, pričom od uvedeného dňa bol okresný súd nečinný až do 27. apríla 1999, kedy nariadil termín pojednávania na 18. máj 1999.

Následne okresný súd uznesením z 23. júna 1999 vyhovel návrhu sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia, proti ktorému podali odporkyne odvolanie. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 8 Co 1788/99-83 z 26. augusta 1999 zrušil predmetné uznesenie okresného súdu a vec mu 18. októbra 1999 vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd vydal 5. novembra 1999 pokyn na doručenie prípisov právnomu zástupcovi sťažovateľky a Okresnému úradu Žilina. Odpovede na uvedené prípisy boli okresnému súdu doručené 23. novembra 1999 a 13. decembra 1999. Okresný súd bol následne opätovne nečinný až do 31. augusta 2006, kedy uznesením zamietol návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia z 26. marca 2004.

V ďalšom období okresný súd nariadil 4. decembra 2006 termín pojednávania na 12. január 2007 a zároveň vyzval sťažovateľku na upresnenie petitu žaloby. Na pojednávaní 12. januára 2007 vykonala sťažovateľka čiastočné späťvzatie svojho návrhu a pojednávanie bolo odročené na 1. marec 2007. Na pojednávaní 1. marca 2007 okresný súd vykonal ďalšie dokazovanie a uznesením ho vyhlásil za skončené. Na pojednávaní 6. marca 2007 okresný súd rozsudkom návrh sťažovateľky zamietol (úradný záznam ústavného súdu zo 14. marca 2007).

Ústavný súd na základe predloženého spisu zistil, že okresný súd bol bez relevantného dôvodu nečinný v obdobiach od 15. decembra 1997 do 27. apríla 1999 a od 13. decembra 1999 do 31. augusta 2006, čím vznikli zbytočné prietahy v konaní v dĺžke viac ako 7 rokov. Zákonný sudca vo svojom stanovisku uviedol, že sťažovateľka sa spolu s ďalšou navrhovateľkou podieľala na zbytočných prietahoch neúplnosťou a nepresnosťou svojho žalobného návrhu. Ústavný súd uvedenú argumentáciu nemôže akceptovať najmä preto, lebo ani nedostatočná špecifikácia predmetu konania zo strany žalobcov (teda sťažovateľky a ďalšej navrhovateľky) nemôže byť ospravedlnením pre dlhodobú nečinnosť okresného súdu.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené (v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sa pripravovalo písomné vyhotovenie rozsudku), ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1319/97 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, a preto sa zaoberal aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 12 C 1319/97 konal bez zbytočných prietahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k záveru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľky priznať jej primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk s odôvodnením, že okresný súd nerozhodol o jej veci počas obdobia 9 rokov a vzhľadom na jej sociálnu situáciu predstavuje pre ňu predmet sporu značne vysokú sumu.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý

spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc predovšetkým obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prierahom, zložitost' veci, správanie sa sťažovateľky ako účastníčky konania a povahu prerokovanej veci, ktorá je predmetom namietaného konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia pre sťažovateľku v sume 140 000 Sk (slovom stoštyridsaťtisíc slovenských korún) primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. M. P. v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na to, že trovy konania požadované sťažovateľkou neprekračovali sumu podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume ňou požadovanej, t. j. v sume 6 825,40 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún a štyridsať halierov). Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2007